

© FOTO BELGAINMAGE

Interview met Olivier Labarre

De Voetbalcel, in het hart van het veiligheidsbeleid bij voetbalwedstrijden

Op 1 juni vorig jaar trad de nieuwe Voetbalwet in werking. De Voetbalcel van de AD Veiligheid en Preventie van de FOD Binnenlandse Zaken speelde een belangrijke rol bij de totstandkoming ervan. Olivier Labarre, directeur van de Voetbalcel bij de AD Veiligheid en Preventie, legt de krachtlijnen ervan uit.

Welke impact heeft de nieuwe Voetbalwet?

Olivier Labarre: "De voetbalwet is gewijzigd om doeltreffender om te gaan met de nieuwe realiteit van het voetbal. De nieuwe bepalingen voorzien met name in:

- de mogelijkheid om zowel tijdens voetbalwedstrijden als tijdens voetbal evenementen zoals uitzendingen op groot scherm een beroep te doen op stewards;
- de mogelijkheid voor de stewards om op te treden op het hele grondgebied tijdens georganiseerde verplaatsingen van supporters;
- de introductie van de functie van supporters liaison officer (SLO – belast met de rol van tussenpersoon tussen de supporters, de clubs en de overheden) bij de clubs van de eerste twee nationale afdelingen;
- voor wat betreft de supporters: de uitbreiding van het toepassingsgebied van de wet tot alle mannenploegen uit alle nationale afdelingen tot amateur 3 (voorheen amateur 2), het merendeel van de jeugdreeksen van de clubs die uitkomen in de afdelingen 1A en 1B, en de twee hoogste afdelingen van het vrouwenvoetbal.
- een verbod op het gebruik van pyrotechnische middelen door voetbalsupporters op het gehele grondgebied. De wet heeft echter in een uitzondering voorzien voor wat betreft pyrotechnische

animaties die door de club in een stadion, na advies van de hulpdiensten, de stad of gemeente en de politie, worden georganiseerd en worden uitgevoerd door een gespecialiseerde firma;

- het invoeren van de mogelijkheid dat zowel de politiediensten als de Voetbalcel officiële waarschuwingen aan supporters kunnen opleggen."

Welke partijen zijn betrokken bij de uitvoering van de vernieuwde Wet?

Olivier Labarre: "In eerste instantie moeten de voetbalclubs en de Voetbalbond (KBVB) enerzijds en de supporters anderzijds rekening houden met de bepalingen van de (nieuwe) Voetbalwet. De Voetbalcel zal de administratieve procedures blijven voeren rekening houdend met het verruimde toepassingsgebied van de Voetbalwet en de nieuwe mogelijkheid tot het geven van waarschuwingen. Verder zal de Voetbalcel betrokken zijn bij de uitvoering van de vernieuwde wet via de opmaak van diverse koninklijke besluiten bv. betreffende het statuut en de bevoegdheden van de steward of de SLO. Dit gebeurt in overleg met de federale politie, de vertegenwoordigers van alle politiezones, de Voetbalbond en de Pro League."

Hoe verloopt de samenwerking met die partners concreet?

Olivier Labarre: "De Voetbalcel coördineert het

VOETBALWET

THEMANUMMER

Met de nieuwe Voetbalwet die vorig jaar in werking trad kwamen er uitgebreidere mogelijkheden om de veiligheid rond voetbalwedstrijden te garanderen.

- 3 De Voetbalwet na 1 juni 2018
- 5 Stewards mogen ook optreden buiten het stadion
- 6 Veiligheidspreventie en de aanpak van pyrotechnisch materiaal
- 7 Een veiligheidsbeleid dat kort op de bal speelt: de rol van de politie
- 8 KBVB en Pro League: de partners reageren genuanceerd

► *vervolg van pagina 1*

veiligheidsbeleid bij voetbalwedstrijden door middel van een nauwe en permanente samenwerking en een blijvende informatie-uitwisseling met de partners. Er wordt ook een officiële driemaandelijke coördinatievergadering georganiseerd. Daarop maken we onderling afspraken over hangende kwesties van het veiligheidsbeleid, zoals de concrete toepassing van de Voetbalwet. We bespreken ook systematisch de belangrijkste incidenten van de afgelopen maanden. De inbreuken tegen de voetbalwet worden enerzijds door de Voetbalcel bestraft en anderzijds door de club zelf (bij deze laatste in samenwerking met de Voetbalbond). Maar het ene sluit het andere niet uit. Voor hetzelfde ontoelaatbaar gedrag bij supporters kan zowel de Voetbalcel administratieve sancties opleggen als de club burgerrechtelijke sancties (uitsluitingen). De afgelopen jaren werden er dan ook steeds meer burgerrechtelijke uitsluitingen ten aanzien van supporters uitgesproken. Naast de sensibilisering van hun supportersgroepen is het toemennende sanctiebeleid van de clubs een teken van de groeiende verantwoordelijkheidszin bij

Olivier Labarre: "De Voetbalcel waakt over de veiligheid van de supporters om een familiale sfeer in de stadions te bevorderen."

Twee preventieprojecten

De Voetbalcel ondersteunt momenteel twee nieuwe preventieprojecten: een project van de Koninklijke Belgische Voetbalbond om het werk van de stewards te professionaliseren en een project van de Pro League om de supporters te sensibiliseren voor de problematiek van de discriminerende gezangen (campagne "Football for All" gelanceerd op 21 februari 2019). In beide gevallen werkt de Voetbalcel samen met de KBVB en de Pro League om deze gezamenlijke initiatieven uit te werken en te verspreiden.

Veiligheid op Europees niveau

Op internationaal niveau zet de Voetbalcel de inspanningen voort om tot de bekrachtiging te komen van het Verdrag van de Raad van Europa inzake een geïntegreerde veiligheid, beveiliging en dienstenbenadering bij voetbalwedstrijden en andere sportevenementen, maar ook om de samenwerking met Nederland betreffende de problematiek van risicosupporters die de grenzen oversteken, te versterken.

de clubs betreffende veiligheidsproblemen. Deze dynamiek van overleg en samenwerking moet de Voetbalcel en haar partners ertoe aanzetten om een sfeer te verzekeren die steeds positief en vriendschappelijk is zowel in als rond de stadions."

Welke taken heeft de Voetbalcel?

Olivier Labarre: "Er zijn drie pijlers. De eerste pijler betreft de supporters. Op basis van een proces-verbaal, opgesteld door de politie naar aanleiding van incidenten die zich voordeden in het kader van een voetbalwedstrijd, starten wij een administratieve procedure op jegens de verdachte supporters. In het kader van deze procedure beschikt elke supporter over de mogelijkheid om schriftelijke verweermiddelen in te dienen of om deze mondeling over te brengen tijdens een mondelinge verdediging bij onze dienst. Vervolgens wordt een beslissing genomen op basis van het bewijsmateriaal, de wet en de ingediende verweermiddelen. Deze beslissing kan het volgende inhouden: hetzij het niet opleggen van een administratieve sanctie, hetzij het opleggen van een waarschuwing of een geldboete van 250 tot 5000 euro en/of een stadionverbod van 3 maanden tot 5 jaar.

De tweede pijler betreft de controle van de stadions. De inspecteurs van de Voetbalcel toetsen de infrastructuur van de stadions af aan de bestaande veiligheidsnormen die gelden voor de stadions. Deze inspecties en bezoeken worden doorgaans uitgevoerd samen met de veiligheidsverantwoordelijken van de clubs, de politie en de brandweer. Daarnaast voeren de inspecteurs ook controles uit tijdens wedstrijden. Hier gaan zij na of alle normen in de veiligheidsorganisatie worden nageleefd. Zijn er bijvoorbeeld voldoende stewards aanwezig voor het aantal aanwezige toeschouwers en risicogroepen en hebben ze postgevat bij de evacuatiepoorten?

Staan de veiligheidscamera's goed opgesteld en functioneren ze? Enz. Ten slotte kunnen de plannen voor nieuwe stadions of tribunes ter advies aan de Voetbalcel voorgelegd worden en samen met de andere betrokken partners besproken worden.

De derde pijler betreft het luik preventie dat eveneens een belangrijke rol vervult. Een afzonderlijk artikel ('Veiligheidspreventie en de aanpak van pyrotechnisch materiaal uitgelegd') gaat dieper in op dit luik."

2018 in cijfers

De Voetbalcel van de AD Veiligheid en Preventie:

- voerde vorig jaar **34** stadioncontroles uit, waarvan **24** tijdens de wedstrijden;
- ondersteunde vorig jaar **8** preventieprojecten.

In 2018 ontving de Voetbalcel **1246** nieuwe processen-verbaal en nam zij in lopende dossiers **1117** beslissingen:

- **972** beslissingen waarin een stadionverbod begrepen zat;
- **42** beslissingen waarbij alleen een geldboete werd opgelegd;
- **103** gevallen zonder sanctie;
- De sancties resulteerden in **9378** maanden stadionverbod en **€ 433.225** opgelegde geldboetes;
- In **53** gevallen werd er tegen de beslissing beroep aangekend.

Voetbalwet na 1 juni 2018

De Voetbalwet geldt niet alleen meer voor de eerste twee nationale afdelingen. Burgemeesters die een voetbalclub uit de amateurklassen op hun grondgebied hebben, dienen ook rekening te houden met de 'vernieuwde' Voetbalwet.

Op 1 juni vorig jaar trad de vernieuwde Voetbalwet in werking. Die werd afgestemd op de hervormingen die tijdens het seizoen 2016-2017 al werden ingevoerd in het professionele voetbal.

Uitbreiding tot clubs uit alle nationale afdelingen - bestraffing supporters

De sanctiemaatregelen inzake supportersgedrag worden uitgebreid naar alle nationale afdelingen, de twee hoogste afdelingen van het vrouwenvoetbal en de meeste jeugdwedstrijden van de twee hoogste jeugdcategoryën. Titel III van de Voetbalwet wordt uitgebreid naar alle voetbalwedstrijden waaraan op zijn minst één ploeg deelneemt uit 1A, 1B, 1e, 2e en 3e amateurreeks alsook internationale voetbalwedstrijden.

Tevens werd voor de inbreuken op het gehele grondgebied de toepassing van de wet uitgebreid naar 48 uur voor en na de wedstrijd, en dit voor feiten begaan alleen of in groep op het Belgisch grondgebied. Bij Europese verplaatsingen zijn bezoekende supporters immers vaak al enkele dagen voor de wedstrijd in ons land, wat de veiligheidsrisico's verhoogt. Overtredingen moeten ook in die periode kunnen worden bestraft. Vroeger was enkel een termijn van 5 uur vóór en na de wedstrijd voorzien. Deze termijn is nu echter nog voorzien voor feiten begaan in de perimeter.

De lijst met inbreuken die tot bestraffing kunnen leiden, is uitgebreid. Voortaan wordt ook het overtreden van een burgerrechtelijke uitsluiting beschouwd als zijnde het onrechtmatig betreden van het stadion in de zin van de Voetbalwet, wat aanleiding kan geven tot een administratieve sanctie. Verder wordt expliciet in de wet ingeschreven dat niet alleen het gebruik maar ook het bezit van pyrotechnisch materiaal, zoals voetzoekers, seinvuurwerk of rookbommen, strafbaar is.

Politie

De politie kan voortaan 'officiële waarschuwingen' uitschrijven voor supporters die over de schreef gaan. De politiemensen kiezen zelf wanneer ze een waarschuwing uitschrijven. In principe komen alle overtredingen in aanmerking. Maar de wetgever is formeel: het is niet de bedoeling dat gewelddelicten op deze manier worden aangepakt. Daarvoor zijn administratieve geldboetes en de andere voorziene sancties in de wet beter geschikt.

Komt niet in aanmerking voor een waarschuwing: de betrokkene die in het verleden reeds een andere inbreuk op de Voetbalwet heeft gepleegd.

De Voetbalcel zal de officiële waarschuwingen centraliseren, zodat iedereen slechts één waarschuwing kan krijgen, ongeacht de politiezone waarin hij of zij die oploopt. De oprichting van dit centrale register wordt vastgelegd in een apart uitvoeringsbesluit.

Voetbalcel

Ook de Voetbalcel zal officiële waarschuwingen kunnen opleggen. De cel moet er immers over waken dat gelijkaardige feiten vastgesteld in de verschillende politiezones, tot eenzelfde straf leiden. Als een politiezone geen waarschuwingen oplegt voor lichte vergrijpen, dan kan de Voetbalcel zelf een waarschuwing geven. ▶

De Wet

De wijzigingen aan de Voetbalwet worden doorgevoerd via de wet van 3 juni 2018. Hoewel de tekst pas op 18 juni in het Staatsblad is verschenen, zijn de bepalingen retroactief van toepassing vanaf 1 juni 2018.

▶ **Wet van 3 juni 2018 tot wijziging van de wet van 21 december 1998 betreffende de veiligheid bij voetbalwedstrijden, BS 18 juni 2018.**

Voetbalwet na 1 juni 2018

Administratieve aanmeldingsplicht bij politiekantoor opgeheven

Wie een 'administratief stadionverbod of administratief perimeterverbod' heeft gekregen, kan niet meer verplicht worden om zich bij bepaalde nationale of internationale voetbalwedstrijden in België aan te melden op het politiekantoor dat zich nabij zijn woonplaats bevindt. Die 'administratieve aanmeldingsplicht' is uit de wet geschrapt. Al verandert dit in de praktijk weinig of niets. De regel is immers nooit in werking getreden wegens 'praktisch onhaalbaar'. Want als een wedstrijd op zondagavond wordt gespeeld, is het voor de betrokkene soms onmogelijk om zich aan te melden aangezien kleine politiekantoren dan vaak gesloten zijn.

De wetgever is van mening dat de administratieve aanmeldingsplicht best vervangen wordt door een ander instrument. Er zijn immers heel wat digitale mogelijkheden. Zo liep in Nederland, weliswaar kortstondig, een proefproject om supporters te lokaliseren via een aangeboden smartphone. België staat echter nog niet zo ver.

Camera's

Clubs van de eerste twee nationale afdelingen die een nationale of internationale voetbalwedstrijd organiseren, staan in voor de installatie van bewakingscamera's. Die moeten werken bij elke wedstrijd, en dit gedurende de ganse periode dat het stadion toegankelijk is voor toeschouwers. Wanneer het stadion niet toegankelijk is voor het publiek, valt het gebruik van deze camera's onder de toepassing van de wet van 21 maart 2007 tot regeling van de plaatsing en het gebruik van bewakingscamera's.

Supporters liaison officer (SLO) en gemandateerde veiligheidsverantwoordelijke

De organisatoren van voetbalwedstrijden die behoren tot het kampioenschap van de eerste twee nationale afdelingen wijzen een supporters liaison officer (SLO) aan. Clubs tot en met de eerste amateurklasse moeten ook een gemandateerde veiligheidsverantwoordelijke voor de club aanstellen. Die verplichting kan later worden uitgebreid tot clubs van lagere afdelingen mits een voorafgaande risico-analyse. De veiligheidsverantwoordelijke staat in voor de controle op de stadioninfrastructuur en haar conformiteit met de veiligheidsnormen, oefent het hiërarchisch gezag en de bestuursmacht over de stewards uit en organiseert de briefing voor deze laatsten. Hij vertegenwoordigt de organisator in de lokale adviesraad, in het coördinatieforum en in de voorbereidende vergaderingen. Hij is ook de referentiepersoon die aan de politiediensten alle inlichtingen betreffende de veiligheid in het stadion verstrekt.

Lokale adviesraad

Voor de afdelingen lager dan de eerste twee nationale afdelingen kan de organisatie van een lokale adviesraad nu ook verplicht worden. De voorwaarden daarvoor kunnen worden bepaald in een uitvoeringsbesluit.

De omzendbrief

In een omzendbrief van 18 januari 2019 geeft minister van Binnenlandse Zaken Pieter De Crem toelichting bij de nieuwigheden in de Voetbalwet. Daarin wordt veel aandacht besteed aan de officiële politionele waarschuwing. Voortaan kunnen de politiediensten een officiële waarschuwing opleggen voor feiten met betrekking tot artikel 20 tot 23ter van de Voetbalwet. Bijvoorbeeld ten aanzien van supporters die in het voetbalstadion gooien met voorwerpen (bier) of de omheining beklimmen. Die officiële waarschuwing moet altijd worden neergeschreven, met duidelijke vermelding van de feiten die de betrokkene ten laste worden gelegd. Het is dus niet meer de bedoeling dat de politie nog officieuze, mondelinge waarschuwingen geeft wanneer ze ontoelaatbaar supportersgedrag vaststelt.

Iedere overtreder mag slechts één waarschuwing krijgen, ongeacht de politiezone waarin hij of zij die oploopt. Die regel staat niet in de wet, maar de minister dringt erop aan dat de politie deze afspraak naleeft. Iedere officiële waarschuwing moet daarom meteen worden geregistreerd in de Algemene Nationale Gegevensbank (ANG) (via de tool BePad).

► Bron: Omzendbrief van 18 januari 2019 aangaande de toepassing van wet van 21 december 1998 betreffende de veiligheid bij voetbalwedstrijden, laatst gewijzigd bij wet van 3 juni 2018, BS 5 februari 2019.

Stewards mogen ook optreden buiten het stadion

De Voetbalwet voorziet via de recente wijzigingen een uitbreiding van de bevoegdheden van de stewards. Ze kunnen nu ook buiten het stadion en voor voetbal evenementen ingezet worden.

Organisatoren van een nationale of van een internationale voetbalwedstrijd moeten stewards aanwerven en inzetten, zowel mannelijke als vrouwelijke. Maar stewards kunnen nu ook worden ingezet in alle afdelingen lager dan de eerste twee nationale afdelingen, de twee hoogste afdelingen van het vrouwenvoetbal en de meeste jeugdwedstrijden van de twee hoogste jeugd categorieën. In deze gevallen zal hun inzet afhangen van een risicoanalyse.

Perimeter

De bevoegdheden van de stewards beperken zich niet meer tot het stadion, ze mogen ook optreden in de perimeter ervan of in bepaalde gevallen nog ruimer dan deze perimeter.

- Stewards die de opleiding van gemachtigd opzichter hebben afgerond, kunnen, in overleg met de bevoegde politiezones, het verkeer regelen binnen de perimeter.
- Ze kunnen mensen ontvangen en begeleiden op parkings uitgebraat door voetbalclubs.
- Stewards mogen scheidsrechters, lijnrechters, spelers, staff en de officiële delegatie begeleiden van bij hun aankomst in het stadion tot aan hun vertrek, indien nodig ook tot aan de vastgelegde ontmoetingsplaats die vaak buiten het stadion ligt;
- Ze kunnen tussenkomen op heel het grondgebied tijdens en naar aanleiding van georganiseerde collectieve verplaatsingen van supporters. Op die manier wordt tegemoet gekomen aan een aantal noden uit de praktijk. In het verleden zijn er immers incidenten geweest bij de verplaatsing van supportersbussen aan tankstations van autosnelwegen waarbij pyrotechnisch materiaal werd gebruikt. Voortaan kunnen stewards ook in deze gevallen optreden.

De bevoegdheden van de stewards werden door de nieuwe Voetbalwet aanzienlijk uitgebreid.

Evenementen

Stewards kunnen optreden naar aanleiding van elk voetbal evenement. Dat betekent dat ze kunnen worden ingezet voor bv. fandagen of wedstrijden die worden uitgezonden op een groot scherm.

In dat geval moeten ze beantwoorden aan de minimale voorwaarden van rekrutering en opleiding zoals bepaald in dezelfde wet. Deze stewards worden dan onder het gezag geplaatst van een behoorlijk gemandateerde veiligheidsverantwoordelijke. Voetbal evenementen kunnen georganiseerd worden in en buiten een stadion:

- Wanneer een evenement georganiseerd wordt in een stadion, kunnen de stewards de taken en bevoegdheden uitvoeren zoals bepaald in de wet bv. oppervlakkige controle van kleding en bagage.
- Wanneer een voetbal evenement georganiseerd wordt buiten een stadion, kunnen de stewards de controle van de toegangsbewijzen en het onthaal van de toeschouwers verzekeren. Ze verstrekken aan het publiek alle nuttige informatie met betrekking tot de organisatie, de infrastructuur en de hulpdiensten. Ze delen aan de hulp- en politiediensten elke informatie mee betreffende de toeschouwers die de orde kunnen verstoren.

Burgemeesters

Wanneer er stewards worden ingezet voor een voetbal evenement, sluiten de organisatoren en de bevoegde burgemeester voorafgaandelijk een schriftelijke overeenkomst over de inzet, de bevoegdheden en de taken van de gemandateerde veiligheidsverantwoordelijke en de stewards. Daarvoor winnen de burgemeesters eerst advies in bij de betrokken politiezones.

De regel geldt alleen voor evenementen die georganiseerd worden door een organisator in de zin van de wet (met name een voetbalclub of door de Belgische Voetbalbond). De evenementen moeten tevens voetbalgerelateerd zijn. Indien dat niet het geval is, moet de inzet van private bewakingsagenten overwogen worden.

Inbeslagname

Stewards mogen bij de oppervlakkige controle van kleding en bagage niet alleen voorwerpen die de veiligheid van de toeschouwers in het gedrag brengen detecteren en in beslag nemen maar tevens voorwerpen die door het clubreglement verboden zijn.

Veiligheidspreventie en de aanpak van pyrotechnisch materiaal

Voetbalstadions moeten voldoen aan de nodige veiligheidsnormen. De Voetbalcel stelde een aantal regels op en volgt die ook op.

Jaarlijkse controle

Elke organisator (club) moet erop toezien dat de stadioninfrastructuur beantwoordt aan de veiligheidsnormen. In dat kader moeten er jaarlijks controles uitgevoerd worden in het stadion van elke club, bv. inzake stabiliteit. Dit op basis van het KB Infrastructuur van 6 juli 2013, dat normen bevat voor de veiligheid van de stadions.

Zo voert de brandweer jaarlijks een controle uit op de brandveiligheid en maakt ze haar verslag in juni aan de Voetbalcel over. De Voetbalcel gaat na of er ernstige veiligheidsrisico's vermeld worden in het verslag en volgt op in welke mate de club gevolg heeft gegeven aan de bemerkingen hierin. Blijven bepaalde inbreuken aanslepen, dan neemt de Voetbalcel hierover verder contact op met in de eerste plaats de club. Ook wanneer een club plannen voorlegt voor de bouw van een stadion of tribune, bespreekt de Voetbalcel deze samen met de club, de brandweer en de politie.

Pyrotechnisch materiaal

Pyrotechnisch materiaal als voetzoekers, Bengaals vuur en rookbommen bij wedstrijden in de voetbalstadions of binnen de perimeter van de stadions zijn volstrekt verboden. Ze verhogen niet alleen het risico op brandgevaar: voetzoekers kunnen zware gehoorschade veroorzaken, rookbommen verhinderen het zicht en zorgen voor ademhalingsproblemen en Bengaals vuur kan zware brandwonden veroorzaken. Ondanks de strenge maatregelen en fouilleringen slagen sommige supporters er nog altijd in dit gevaarlijk materiaal binnen te smokkelen. Het blijft een hardnekkig misbruik, wat ook blijkt uit een groot deel van

Voetbalclubs treden via burgerrechtelijke procedures steeds meer zelf op tegen supporters die pyrotechnisch materiaal binnensmokkelen.

de processen-verbaal die de politie doorstuurt naar de Voetbalcel. Ook de clubs zelf treden via burgerrechtelijke procedures steeds meer op tegen supporters die dergelijk gevaarlijk materiaal binnensmokkelen. Ze worden daartoe aangespoord door de Pro League en de Voetbalbond, die er niet voor terugdeinzen om hun clubs voor de Geschillencommissie van de KBVB te dagen en boetes op te leggen. Zo legde die geschillencommissie Anderlecht en Standard geldboetes op voor onder meer de rookbommen en vuurpijlen die hun supporters voor en tijdens de wedstrijd op het veld gooiden.

KB-stichting en Fonds Jo Vanhecke

Om veiligheidspreventie bij voetbalwedstrijden een duwtje in de rug te geven en de sociale cohesie via voetbal te versterken richtte de Voetbalcel van de FOD Binnenlandse Zaken binnen de Koning Boudewijnstichting het Fonds Jo Vanhecke op met de steun van de Voetbalbond en de Pro League. Jo Vanhecke was directeur van de Voetbalcel en voorzitter van de Standing Committee op the European Convention Violence van de Raad van Europa, maar overleed onverwachts in 2015. Hij stond aan de wieg van een gecoördineerde aanpak van voetbalgeweld door een combinatie van preventie en repressie. Zeven organisaties

die een project hebben ingediend, werden onlangs bekroond met een subsidie van het Fonds. Eén ervan is 'Drugsvrij voetbalkijken', een project van Zulte-Waregem, dat streeft naar een drugsvrije Sfeertribune, waar de meeste jongeren zich bevinden bij een thuiswedstrijd van hun club. Daaraan wordt ook een campagne in de Waregemse scholen en infomomenten met de supporters gekoppeld over de gevaren van drugs. Een initiatief van een amateursclub is Lyra Lierse dat met zijn project 'Sense for Safety' de participatie van zijn kern van een duizendtal fanatieke supporters wil inzetten om de veiligheid binnen het stadion te verbeteren. Daarnaast zijn er nog twee subsidies die de Voetbalcel voor de Voetbalbond en de Pro League voorzien heeft. De subsidie voor de Pro League gaat naar sensibilisering, opleidingen en visueel materiaal rond een project dat kwetsende en discriminerende spreekwoorden moet indijken. Het project van de Voetbalbond gaat over de opleiding voor een betere digitale communicatie tussen de stewards onderling.

Een veiligheidsbeleid dat kort op de bal speelt

Zoals aan andere grote evenementen gaat ook aan een voetbalwedstrijd een uitgebreide risico-analyse vooraf. De politie speelt daarbij een aanzienlijke rol, zowel de politiezone van de thuisclub als die van de bezoekers. "En dan zijn er ook nog de spotters", vertelt Guy Theyskens, verantwoordelijke van het bureau Sport van de Directie van de operaties inzake bestuurlijke politie (DAO) van de Federale Politie.

Lagere reeksen

Een van de belangrijkste aanpassingen van de nieuwe Voetbalwet is de uitbreiding van het toepassingsgebied naar lagere reeksen en jeugd ploegen voor feiten die het verloop van een voetbalwedstrijd kunnen verstoren. Guy Theyskens: "We merkten dat ongeoorloofd supportersgedrag van de hoogste klassen ook bepaalde amateurwedstrijden besmette. Daarom werd het toepassingsgebied in de nieuwe Voetbalwet uitgebreid naar de 5 hoogste (2 professionele klassen, 3 amateurklassen), zodat er een aangepast juridisch arsenaal voorhanden was om desgevallend op te treden."

Risico-analyse

Fundamenteel bij de voorbereiding van elke wedstrijd is de risico-analyse. Guy Theyskens: "De politie die de ordedienst zal moeten beheren, voert die analyse uit met de informatie die ze zelf inwint en die ze verkrijgt van de politiezone die vertrouwd is met de supporters van de bezoekende club. Ze houdt daarbij rekening met de verwachte opkomst, met de informatie over de intenties van bepaalde supportergroepen en met de aanwezige voorzieningen om de supportergroepen gescheiden te houden, zoals een parking voor de bezoekers, gescheiden vakken op de tribunes enz. Op basis van die analyse bepaalt de politie dan hoeveel manschappen ze wil inzetten. De algemene regel is dat een ordedienst door de lokale politiezone wordt beheerd. Indien ze met de risicoanalyse vaststelt dat de wedstrijd de inzet vereist van bijkomende manschappen of 'gespecialiseerde middelen' zoals een sproeiwagen, politie te paard, een arrestatieteam of een helikopter, dan kan de lokale politie een beroep doen op de federale politie."

Internationale wedstrijden

Voor internationale wedstrijden is DAO het aanspreekpunt. Dankzij een Europees netwerk van nationale informatiepunten inzake

voetbalgebeurtenissen kan DAO de politiezone van de Belgische club informeren omtrent het aantal buitenlandse supporters die de verplaatsing zullen maken, met welke transportmiddelen ze zullen komen, hoe ze zich bij vorige wedstrijd hebben gedragen en welke mogelijke risico's verwacht kunnen worden. "In sommige gevallen doen we een beroep op buitenlandse politiemensen om beter met de supporters van de buitenlandse club te kunnen omgaan. Omgekeerd spelen we bij internationale uitwedstrijden informatie over onze supporters van Belgische clubs door aan buitenlandse politiediensten. Ook hier bepaalt de dreigingsanalyse of er bijstand aan het buitenland dient gevraagd of geleverd te worden."

Geïntegreerde aanpak

"Wat binnen het stadion gebeurt kan een invloed hebben op supportersgedrag in de perimeter en omgekeerd", benadrukt Guy Theyskens. "Daarom opteren politie en clubs voor een geïntegreerde aanpak. Op de commandopost van het stadion werken de commandant ordedienst en de veiligheidsverantwoordelijke van de club zeer nauw samen. Binnen het stadion maken de stewards supporters attent op de huisregel en zorgt de politie voor ondersteuning. Als de steward een supporter met een rookbom betrapt, mag hij de politie vragen die te identificeren. De club kan dan sanctioneren met een burgerrechtelijke uitsluiting. Dit belet de politie uiteraard niet om de supporter zelf te verbaliseren. Buiten het stadion speelt de politie dan de hoofdrol."

© FOTO ADVP

De risicoanalyse bij de voorbereiding van elke wedstrijd is fundamenteel voor de politie om te bepalen hoeveel manschappen ze wil inzetten om de veiligheid tijdens voetbalwedstrijden te verzekeren.

Waarschuwingen

De politie kan met de nieuwe Voetbalwet nu ook officiële (schriftelijke) waarschuwingen opleggen voor kleine overlast. Guy Theyskens noemt het een pedagogisch instrument tegen asociaal gedrag van supporters. "Maar op de harde supporterskernen heeft dit minder invloed en tegen provocaties die kunnen aanzetten tot geweld wordt best overgegaan tot verbalisatie", aldus Guy Theyskens.

Spotters

Tot slot spelen 'spotters', politiemensen in burger uit de politiezone van de club, een heel belangrijke rol in het preventiebeleid. "Zij staan in nauw contact met de risicogroepen en kennen de ultra's en de leden van harde supporterskernen. Ze weten wie ze binnen een harde kern moeten aanspreken om invloed uit te oefenen op de groep en om potentiële conflicten te ontwijzen. Spotters volgen ook hun supporters op verplaatsing en beletten zo dat de leden van de harde kernen bij uitwedstrijden profiteren van een zekere anonimiteit. Voor en tijdens een wedstrijd kunnen ze ook cruciale informatie inwinnen over de intenties van bepaalde groepen."

KBVB en Pro League

De partners reageren genuanceerd

KBVB: "De SLO is een belangrijke stap vooruit"

Iedere toeschouwer moet een voetbalwedstrijd kunnen bijwonen in een aangename en veilige sfeer. Dat is het streefdoel van de Koninklijke Belgische Voetbalbond (KBVB). "Maar", zegt Nico De Pauw, veiligheidsverantwoordelijke bij de bond, "sinds de terroristische aanslagen van 2015 bij het Parijse Stade de France en de aanslagen in Brussel heeft veiligheid een andere invulling gekregen." Dat de nieuwe Voetbalwet het toepassingsgebied van de veiligheidsvereisten uitbreidde naar de drie hoogste klassen van amateurclubs, vindt hij logisch, "want heel wat amateurclubs

hebben een lange voetbaltraditie en brengen een brede supporterskern op de been, die zo goed mogelijk moet worden omkaderd". Volledig nieuw is die Voetbalwet overigens niet voor deze clubs, aldus De Pauw: "De meeste beschikten al over een veiligheidsverantwoordelijke en ook het systeem van waarschuwingen bestond al. Een overtreding van het reglement van inwendige orde leverde een eerste waarschuwing op in de burgerrechtelijke uitsluitingsprocedure. Een tweede waarschuwing was een rode kaart of stadionverbod."

Een belangrijke aanwinst dankzij de nieuwe Voetbalwet ziet hij in de aanstelling van een Supporters Liaison Officer (SLO). De SLO is een supporter die zijn medesupporters kan aanspreken en die de schakel vormt tussen de stewards en de veiligheidsverantwoordelijke van de club. Bij de supportersclub 1895 van de Rode Duivels bijvoorbeeld staat de SLO tussen de supporters en de KBVB. Hij informeert de Voetbalbond en verzekert een optimale communicatie, zowel in thuiswedstrijden als op verplaatsing.

Pro League: "De clubs dragen de verantwoordelijkheid voor de veiligheid binnen het stadion."

Ook de Pro League heeft een aantal interne reglementen die het veilige verloop van wedstrijden moeten verzekeren. Ze legt bijvoorbeeld sancties op aan de clubs als wedstrijden moeten worden stilgelegd doordat vuurwerk of rookbommen op het veld terechtkomen of omdat supporters de sfeer verpesten met spreekkoren.

Tegen dergelijke spreekkoren heeft de Pro League onlangs met de clubs een actieplan uitgewerkt. Woordvoerder Stijn Van Bever: "Clubs uit de Pro League die met racistische en kwetsende spreekkoren geconfronteerd worden in hun stadions moeten deze onduidelijk veroordelen en de supporters die eraan deelnemen bestraffen met een stadionverbod. Bovendien kan de scheidsrechter naar aanleiding van deze spreekkoren of acties de wedstrijd tijdelijk of definitief schorsen, met ernstige gevolgen voor de clubs in kwestie." In eerste instantie zijn het de clubs die de verantwoordelijkheid dragen voor de veiligheid binnen het stadion. "Die taak nemen ze

ook steeds nadrukkelijker op", zegt Stijn Van Bever, "onder meer door meer zelf te sanctioneren. Dat blijkt uit de cijfers. Het aantal burgerrechtelijke uitsluitingen voor gebruik van pyrotechnisch materiaal en deelname aan spreekkoren door clubs is het afgelopen jaar gestegen van minder dan 10 tot meer dan 80". Toch springt de politie nog vaak bij, bijvoorbeeld om een supporter te identificeren die een steward heeft betrap met vuurwerk.

In de veiligheidscommissie van de KBVB overlegt de Pro League mee over strategische zaken als maatregelen tegen het gebruik van pyrotechnisch materiaal of spreekkoren. Maar Stijn Van Bever stelt vast dat de lokale overheid nog vaak beslist over de vaak gecontesteerde verplichting voor bezoekende

supporters om in een bus naar de bezoeker-sparking te worden gebracht in plaats van ze vrij met de eigen wagen te laten komen en aan het loket hun ticket te kopen (de zgn. combiregeling vs. de vrijregeling).

Is de nieuwe voetbalwet een verbetering?

Stijn Van Bever antwoordt genuanceerd: "Aan de totstandkoming van zo'n wet gaan heel veel onderhandelingen vooraf. Wij hebben gepleit om nog meer verantwoordelijkheid bij de clubs te leggen en de stewards nog meer bevoegdheden te geven, zodat de werklust voor de lokale overheid en de politie

vermindert. Vanuit de samenleving wordt vaak gewezen op de hoge kost van de politionele inzet bij wedstrijden. Dat klopt, maar burgemeesters willen niet altijd dat de clubs en hun stewards een deel van het veiligheidsbeleid overnemen."

"De lokale overheid beslist nog vaak over de vaak gecontesteerde combiregeling."

De persoonsgebonden gegevens die u ons bezorgt via uw inschrijving op onze nieuwsbrief worden enkel gebruikt om u de gewenste informatie te verschaffen. Deze gegevens worden bewaard zolang u ingeschreven bent op deze nieuwsbrief en worden nooit bezorgd aan derden. Indien u onze nieuwsbrief niet meer wenst te ontvangen, kan u zich uitschrijven per mail (vps@ibz.fgov.be) of via het volgende adres: AD Veiligheid en Preventie - Communicatiedienst, Waterlooilaan 76 - 1000 Brussel

Voor verdere inlichtingen, raadpleeg onze website <https://ibz.be/nl/privacyverklaring>, contacteer ons per mail (VPS_DPO@ibz.fgov.be) of schrijf ons: AD Veiligheid en Preventie, t.a.v. de DPO, Waterlooilaan 76 - 1000 Brussel

Colofon Abonnement en redactieadres: FOD Binnenlandse Zaken, Algemene Directie Veiligheid en Preventie, Waterlooilaan 76, 1000 Brussel, 02 557 35 98 **Verantwoordelijke uitgever:** Philip Willekens, directeur-generaal Veiligheid en Preventie, Waterlooilaan 76, 1000 Brussel **Teksten en realisatie:** Wolters Kluwer **Redactieraad:** Heidi De Ridder, Annick Gallante, Thomas Gijs, Olivier Labarre, Julien Van Belle, Frederik Van Damme, Bea Vossen, Gaetan Willems www.besafe.be